

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

חלקים מנוהל זה הותרו לעיון על פי חוק חופש המידע

			נוהלי אח"מ
מספר: 300.13.226	תת-פרק: משפחה ונפגעי עבירה	פרק: חקירות	
שם נוהל: הטיפול המשטירי בעבירות אלמ"ב			תאריך פרסום: 09/01/2024
			תאריך תחילה: 09/01/2024
			תאריך ביטול:
			נוסח: 2

מספר נוהל ישן 03.300.226

1. כללי

- א. נוהל זה מגבש את מדיניות המשטרה בטיפול בעבירות אלימות בין בני זוג, בהתאם לשינויים שחלו בתחום החקיקה, בתחום היערכות רשויות הרווחה ולאור הידע המצטבר אודות תופעת אלימות זו.
- ב. מטרת הנוהל היא להורות על הטיפול המשטירי בשלבי השונים בעבירות אלה, שהן בעלות מאפייני סיכון וחומרה מיוחדים (ראה בנספחים לנוהל תרשימים המתארים את שלבי הטיפול המשטירי ע"י הסייר, חוקר אלמ"ב בתחנה, חוקר מש"ל/תורן).
- ג. יודגש כי הטיפול המשטירי מחייב הימנעות מנקיטת עמדה, ומניסיונות תיווך ופישור בין החשוד לבין נפגעת/ת העבירה.
- ד. הטיפול המשטירי בעבירות אלה ייעשה תוך ביצוע הערכת מסוכנות של החשוד בכל שלב משלבי החקירה.
- ה. הטיפול המשטירי בעבירות אלו ייעשה תוך שיתוף פעולה עם גורמים מטפלים בקהילה. שיתוף פעולה זה הוא בהתאם לסיכום עם משרד הרווחה ובפרט בכל הנוגע לזרימת המידע בין משטרה ורווחה בהתאם לנוהל אח"מ מס' 300.13.279 "טיוב התיאום בין משטרת ישראל למשרד הרווחה והשירותים החברתיים בתחום אלימות במשפחה, בדגש על נשים בסיכון גבוה".
- ו. בנוהל זה תהא ההתייחסות לנפגעת/ת העבירה בלשון נקבה, אך האמור בנוהל מתייחס לשני המינים. הדברים יפים כמובן גם בהתייחס לחשוד/ה, אשר לגבי ההתייחסות היא בלשון זכר.

2. הגדרות

- א. **בני-זוג** – לרבות ידועים בציבור, בניזוג שאינם נשואים, המתגוררים בצוותא או בנפרד, בני-זוג שנפרדו, בני זוג מאותו מין או רקע זוגי אחר.
- ב. **גורם מטפל בקהילה** – מנהל מחלקה לשירותים חברתיים ברשות מקומית, מנהל מרכז לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה, או מי שהוסמך מטעם, לרבות עובדים סוציאליים ברשויות המקומיות.
- ג. **חוקר מחלקי משפחה** – חוקר שעבר הכשרת מחלקי משפחה והוסמך לחקור בעבירות מחלקי משפחה.
- ד. **חוקר עבירות אלימות בין בני-זוג** – חוקר שאושרה הצבתו על לתפקיד זה על ידי חטיבת החקירות/מדור נפגעי עבירה ומשפחה.
- ה. **עבירה**
- 1) עבירה עיקרית – עבירה שלשמה בוצעו העבירות הפליליות של החשוד לרבות העבירה החמורה יותר, אם מדובר בסדרה של עבירות אשר בוצעו באותה מסכת אירועים.
 - 2) עבירה נלווית – עבירה המשמשת אמצעי עזר לביצוע העבירה העיקרית.
- ו. **עבירות בין בני זוג (עבירות אלמ"ב)** –
- 1) עבירות נגד הגוף, ובכלל זה עבירות מין, לרבות ניסיון לעבור עבירות אלו.
 - 2) עבירות שבוצעו בנסיבות אלימות, לרבות ניסיון לעבור עבירות אלו, ובכללן עבירות גרימת נזק לרכוש, הצתה, איומים, חטיפה, כליאת שווא, הפרת הוראה חוקית, הפרת צו הגנה, הפרת צו מניעת הטרדה מאיימת, הסגת גבול, הטרדה באמצעות מתקן בזק ועוד.
 - 3) כל עבירה שנעברה בין בני זוג אף שלא בנסיבות של אלימות (לדוגמה-זיוף, מרמה, עיקוב, הטרדה).
- ז. **עו"ס מחלקי משפחה** – מי שהוא "עובד סוציאלי" כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1996, אשר מונה כמפורט בנוהל אח"ס רלוונטי.
- ח. **עו"ס משטרה** – עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1996, שאינו שוטר, אשר מתוקף תפקידו נמצא בקשר עם בעלי התפקידים במשטרה, כמו גם עם בעלי התפקידים ברווחה וברשות המקומית, ונותן שירות של אבחון ראשוני, תיווך לטיפול וכו' בעבירות שבתחום השיפוט של מחלקי המשפחה.
- ט. **קצין מוסמך** – לעניין רישוי כלי ירייה, כהגדרתו בנוהל האח"ס הרלוונטי.
- י. **קצין ממונה** – הקצין הממונה על החקירות בתחנה, בהיעדרו – מפקד התחנה, ובהיעדרם – הקצין הממונה על התחנה, באותה עת.
- יא. **קצין נפגעי עבירה ומשפחה** – (להלן: "קצין נפגעי עבירה ומשפחה או קצנ"ע").
- יב. **ראש מחלק משפחה** – קצין חקירות שעבר הכשרת מחלקי משפחה והצבתו בראש מחלק משפחה אושרה על ידי רמ"ד נפגעי עבירה ומשפחה.
- יג. **רצידיוויסט** – חשוד שבמהלך חמש השנים שקדמו להגשת התלונה הנוכחית כנגדו, הוגשה תלונה קודמת בגין עבירת אלמ"ב.

3. בסיס חוקי

- א. חוק העונשין, תשל"ז-1997
- ב. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), תשנ"ו - 1996.
- ג. חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א - 1981.
- ד. חוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א - 1991.
- ה. חוק כלי הירייה, תש"ט - 1949.
- ו. חוק מניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב - 2001.
- ז. חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א - 2001.
- ח. חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960
- ט. פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969.
- י. פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א - 1971.
- יא. פקודת המטא"ר 14.01.08 "עיכוב, מעצר, חיפוש, חקירה והעמדה לדין של חיילים ואזרחים הנתונים לתחולת חוק השיפוט הצבאי".
- יב. תקנות בריאות העם (הודעה על חשש אלימות), תשל"ו - 1975.
- יג. פקודת המטא"ר 14.01.01 "אירוע תלונה ומידע אחר על עבירה – דיווח סיווג וטיפול".

4. דגשים

- א. הטיפול הראשוני בזירת העבירה ייעשה על פי נוהל אג"ס מס' 220.002.02 "טיפול הסייר באירוע אלימות בין בני זוג (אלמ"ב), הטרדה מאיימת וסיוע לצו הגנה". ככלל, יימנע הסייר מגביית עדות מקורבנות אלימות במשפחה בזירת העבירה. בנסיבות המפורטות בנוהל אג"ס מס' 220.002.02 בכפוף לאישור ק' אלמ"ב או ק' החקירות יגבה הסייר עדות מהקורבן, עלפי הנחיה מפורשת של הקצין. ראוי להדגיש, כי אישור כאמור יינתן רק במקרים בהם הבירור הראשוני לא מעלה חשד לאלימות חמורה.
- ב. גביית תלונה ביחידת משטרה:
 - (1) דיווח על אירוע אלימות בין בני זוג יתקבל מכל גורם, לרבות גורמי טיפול.
 - (2) ככלל, תלונה בגין עבירת אלימות בין בני זוג, תיגבה ע"י חוקר עבירות אלימות בין בני זוג או חוקר מחלקי משפחה. נבצר מחוקר אלמ"ב לגבות עדות, תיגבה התלונה על ידי חוקר אחר (חוקר מש"ל, חוקר תורן) ותועבר לטיפול חוקר עבירות אלימות בין בני זוג להמשך טיפול ומעקב.
 - (3) עם קבלת הדיווח/תלונה בגין אלמ"ב, תיפתח חקירה, אלא אם, סבר הקצין הממונה, מטעמים שיירשמו בכתב, שאין מקום לפתוח בחקירה כאמור, באישורו של ק' האח"ס המרחבי.
 - (4) ככלל, אין לגבות תלונת אלמ"ב במרכז שירות לאזרח (להלן: "מש"ל"). גביית עדות מנפגעת העבירה תתבצע תוך שמירה על פרטיותה ועל כבודה, תוך גילוי רגישות למצבה, זאת לצד ביצוע חקירה מקצועית לשם חתירה לחקר האמת.
 - (5) על פי סעיף 14 לחוק זכויות נפגעי עבירה, עם היוודע דבר התלונה, יש ליידע את נפגעת העבירה, על זכותה למלווה בעת החקירה, לפי בחירתה. המלווה יהיה נוכח בעת חקירתה, אלא אם כן סבר

הקצין הממונה כי יש בכך לפגוע בחקירה. על הקצין לנמק סירובו בכתב ולתעד את החלטתו בתיק החקירה.

8) בעת גביית התלונה יש לקבל מנפגעת העבירה את מלוא הפרטים בהתאם לשאלות בדוח הערכת המסוכנות, בין היתר: נסיבות העבירה, אירועי אלימות קודמים שבהם החשוד נקט כלפיה אלימות ובכלל זה גם הפרות צווים, התנהגותו כלפיה, לרבות גילויי קנאה ואובססיביות, נגישותו לנשק, האם משרת שירות מילואים, שימוש באלכוהול וסמים, נוכחות ילדים בעת ביצוע העבירה.

7) התשובות ימולאו גם בכלי הממוחשב להערכת מסוכנות בפל"א או על גבי טופס "הערכת מסוכנות" (מ-3248) (נספח 3) ימוחשב באופן מידי על ידי החוקר. יש לוודא הלימה בין הממצאים העולים מהערכת המסוכנות לבין כלל חומר החקירה, **בפרט לעדותה של הנפגעת כך שתשובה חיובית לאחת משאלות הדוח תבוא לידי ביטוי בעדות.**

8) ק' האח"ם התחנתי/הקצין הממונה/ק' נפגעי עבירה ומשפחה יאשר בחתימתו ביצוע הערכת מסוכנות כנדרש, הלימה בין חומר החקירה להערכת המסוכנות, תוצאות והמלצת הכלי.

9) בהתקיים עבירת אלימות חמורה או רמת מסוכנות גבוהה, יעדכן החוקר את ק' האח"ם התחנתי או את הקצין הממונה על החקירות בתחנה או ק' המשפחה על נסיבות התיק, **טרם עזיבת הנפגעת את התחנה.** כמו כן, ירשום החוקר עובדה זו בתיק החקירה ויעביר את התיק בדחיפות לידי ק' האח"ם התחנתי או הקצין הממונה או ק' עבירה ומשפחה על החקירות לצורך הצמדה ומתן הנחיות.

10) בהמשך לכך, כאשר מדד המסוכנות גבוה (ככלל מעל 100) יוכנס שם האישה לרשימת הנשים בסיכון של התחנה בה היא מתגוררת (ע"פ נוהל טיוב).

11) החוקר יברר אם החשוד מחזיק בנשק (ברישיון/שלא ברישיון), אם יש לו נגישות לנשק, אם משרת שירות מילואים, ויפעל על פי פרק 4 ו' לנוהל זה – הטיפול בנשק.

12) במקרה של תלונה בגין הטרדה מאיימת – יש לפעול גם על פי נוהל אח"ם מס' 300.13.225 "הטיפול המשטרתי בהטרדה מאיימת ובצווי הגנה".

13) החוקר ירשום תיאור מפורט של הסימנים הגלויים לעין בגופה, בלבושה ובהתנהגותה של הנפגעת על גבי מזכר או במהלך העדות ויוודא צילומם. ככל שהמדובר בחבלה באזור אינטימי, הדבר יעשה על ידי שוטר בן מינו של הנפגע.

14) בהתאם לפגיעה יש להפנות את הנפגעת לקבלת טיפול רפואי ולתיעוד בהתאם, ולציידה בטופס "בדיקה רפואית". (נספח 10).

15) בעת קבלת התלונה יפתח החוקר את תיק החקירה בסביבת עבודה אלמ"ב (סביבה ייעודית במערכת פל"א) ויקפיד על רישום זיקת הנפגע לחשוד. החוקר יפעל על פי רשימת המסמכים המובנית בפל"א אשר עליו להפיק כרשות וכחובה. בין היתר, יפיק החוקר פלט ר.פ., תלונה/תלונות לנפגעת ולחשוד, פלט נשק לחשוד ואת יתר טפסי האלמ"ב הרלוונטיים.

16) החוקר יברר, לרבות, באמצעות מערכת מחשוב הסיור אם הוצא בעבר צו הגנה/צו מניעת הטרדה מאיימת כלפי החשוד והאם יש צו תקף כלפיו. אם יש צו תקף, יפעל גם על פי נוהל אח"ם מס' 300.13.225 – "הטיפול המשטרתי בהטרדה מאיימת ובצווי הגנה". אם לא הוצא צו, יודיע החוקר לנפגעת, כי באפשרותה לפנות לבית המשפט ולבקש הוצאת צו הגנה על פי חוק למניעת אלימות

במשפחה, התשנ"א – 1991, או צו למניעת הטרדה מאיימת על פי חוק מניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב - 2001.

17) אם התלונה מעלה חשד, כי ילדי בני הזוג הם נפגעים או עדים לאלימות בין בני הזוג, יש לפעול עפ"י נוהל אח"מ רלוונטי.

18) ככלל, לא תיגבה עדות מילדי בני-הזוג שהם קטינים. קצין החקירות/ק' נפגעי עבירה ומשפחה ישקול גביית עדות הילדים בהתאם לנסיבות האירוע, חומרת העבירה וגיל הילדים. גביית העדות תתבצע בידיעת הורי הקטין העד. נודע לחוקר כי למשפחה יש קשר עם גורם מטפל, ישקול היוועצות עם גורם זה, טרם גביית עדות מהילדים.

19) עם קבלת התלונה, יימסרו למתלונן/ת אישור על הגשת תלונה ופרטי החוקר המטפל בתלונה. כמו כן, בכל תיק שבו ישנו נפגע/ת עבירה, יש לפעול גם בהתאם לנוהל אח"מ מס' 300.13.219 "הטיפול המשטרתי בנפגעי עבירה פלילית".

20) לאחר קבלת התלונה, יפעל החוקר בהקדם האפשרי לחקירת החשוד. החקירה תתבצע לכל המאוחר תוך שבוע ממועד קבלת התלונה. חריגה ממועד זה תאושר בכתב על ידי הקצין הממונה על החקירות. נימוקי החריגה יצורפו לתיק החקירה.

21) תיק כנגד רצידיוויסט יסומן בחותמת או כיתוב ידני מיד עם קבלתו ברישום על גבי הכריכה, במטרה לציין כי מדובר בתלונה חוזרת.

22) קצין האח"מ התחנתי/הקצין הממונה/ק' נפגעי עבירה ומשפחה יפעל על פי נוהל טיוב התיאום בכל הנוגע להמשך הטיפול באישה בסיכון גבוה.

23) ככלל, אין לעצור, לעכב או לחקור באזהרה נפגע אלימות במשפחה ועד נתין זר/תושב השטחים המגיעים לתחנת משטרה להגיש תלונה, כשהעבירה היחידה בה הוא נחשד היא שהייה שלא כדין במדינת ישראל.

ג. פעולות ק' האח"מ התחנתי/הקצין הממונה :

ק' האח"מ התחנתי יציג בישיבת הבוקר של פיקוד התחנה את אירועי האלמ"ב החריגים שהתקבלו ביממה הקודמת לרבות הפעולות הדחופות שנעשו, ובמידת הצורך, פעולות נדרשות מגורמים משיקים.

ד. איתור החשוד

1) לא אותר החשוד – יועברו פרטיו לגורמי סיור, בילוש, מודיעין או כל גורם אחר באמצעות מערכות המיחשוב הרלוונטיות ובכל האמצעים הקיימים שיש בידו לסייע לאיתורו. יש לוודא קבלת דוחות מהגורמים האמורים אודות פעולות שנעשו לאיתור ותיקום בתיק החקירה.

2) ק' האח"מ התחנתי/קצין ממונה על החקירות בתחנה יעקוב מקרוב אחר האמצעים הננקטים לאיתור החשוד בהתאם לחומרת המקרה, בהתחשב בנסיבות המקרה.

3) איתור דרוש חקירה ועברין נמלט – החליט הקצין הממונה על הכרזתו של חשוד כדרוש לחקירה (ד.ח.) או כעברין נמלט (ע"נ) יודא ביצוע כל הפעולות הנדרשות לאיתורו של החשוד.

ה. מעצר או שחרור בערובה

1) עם עיכוב החשוד, ישקול הקצין הממונה/ק' נפגעי עבירה ומשפחה את מעצרו, בין היתר, בהתאם לתבחינים האלה:

א) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את בטחונו של נפגעת העבירה או אדם אחר [בכלל זה יתייחס הקצין לדוח הערכת מסוכנות, רישום פלילי/תיקים ואירועים קודמים, נסיבות

התלונה, חומרת העבירה, צריכת סמים ואלכוהול, התנהגות החשוד כלפי הנפגעת (אובססיביות, קנאה, תלותיות וכו'), והיעדרה של חלופה המאפשרת איונו של הסיכון הנשקף מהחשוד.

(ב) קיים צורך בביצוע פעולות חקירה, שלא ניתן לקיימן אלא כשהחשוד במעצר.

(ג) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד ישבש הליכי חקירה או משפט.

(ד) בוצעה עבירה תוך הפרת צו הגנה או צו למניעת הטרדה מאיימת. החליט הקצין לשחרר את החשוד על אף קיומו של צו הגנה/הטרדה מאיימת, ינמק את החלטתו בכתב ויצרפו לתיק החקירה.

(2) החליט הקצין הממונה לשחרר את החשוד בערובה – רשאי הקצין הממונה, בהסכמת החשוד, לקבוע תנאים מגבילים לשחרור בערובה.

(3) התנאים לשחרור בערובה ייקבעו תוך הלימה לחומרה ולנסיבות ביצוע העבירה, כפי שעולים מתיק החקירה.

(4) הוגשה בקשה להארכת מעצר החשוד ובית המשפט החליט לשחררו, ישקול הקצין הממונה הגשת ערר לבימ"ש מחוזי, ויבקש עיכוב ביצוע שחרור החשוד.

(5) הוחלט לשחרר את החשוד בבית המשפט, רשאי החוקר לבקש מבית המשפט להורות לחשוד לפנות לגורם רווחה לקבלת טיפול. בית המשפט רשאי להורות כן על בסיס תסקיר מעצר ובהסכמת החשוד, בהתאם לסעיף 21א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו – 1996.

(6) במקרים בהם החשוד אינו עומד בתנאי השחרור בערובה, יש לפנות לבית המשפט בבקשה לשינוי התנאים או לחילופין להביאו שוב בפני בית המשפט.

(7) החוקר יודיע טלפונית לנפגעת את תנאי השחרור בערובה, ויתעד פעולה זו בתיק החקירה.

(8) בכל מקרה בו נתפס נשק או הופקד במשטרה במסגרת שחרור בערובה, יפעל הקצין הממונה, כמפורט בפרק ו שלהלן - "הטיפול בנשק".

(9) סבר הקצין הממונה כי הנסיבות מתאימות לכך, יידע את המתלונן/ת בדבר האפשרות להוצאת צו הגנה על פי החוק למניעת אלימות במשפחה, או צו מניעת הטרדה מאיימת לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב-2001.

ו. הטיפול בנשק

(1) שוטר הנקרא לזירת האירוע או המקבל תלונה בתחנה על עבירת אלימות כלפי בן-זוג יבצע מיידית את הפעולות האלו:

(א) יברר עם הנפגעת אם היה איום, ישיר או מרומז בנשק או שימוש בו.

(ב) יברר אם ברשות החשוד נמצא נשק (ברישיון או ללא רישיון), אם יש לו נגישות לנשק במקום עבודתו, אם הוא משרת כחייל במילואים או כמתנדב במשמר האזרחי, ואם קיים נשק אחר אליו הוא נגיש.

(ג) יבדוק אם לחשוד יש רישיון להחזקת נשק על פי רישומי המשטרה ויתעד זאת.

(ד) במקרים בהם יש לשוטר יסוד להניח, כי היה שימוש בנשק, או כי יש חשש שיעשה בו שימוש, יתפוס השוטר את הנשק, עפ"י הסמכויות המוקנות לו בחוק [ר' סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)].

(2) החליט הקצין הממונה לשחרר את החשוד בערובה, יתנה את שחרורו, במקרים בהם בוצעה עבירת אלימות גם בהפקדת נשק ורישיון הנשק שברשותו.

(3) בוצעה עבירת אלימות והחליט הקצין הממונה שלא להתנות השחרור בהפקדת הנשק יפרט נימוקיו בכתב (חוק סדר הדין הפלילי [סמכויות אכיפה- מעצרים] התשנ"ו- 1996).

(4) נתפס נשקו של החשוד, או שהחליט הקצין הממונה על שחרור החשוד בתנאי שיפקיד את נשקו, או שהותנה תנאי זה בשחרור על ידי בימ"ש - יפעל כדלקמן :

(א) יפנה לקצין המוסמך לעניין רישוי כלי ירייה, על מנת שימליץ לפקיד הרישוי במשרד לביטחון פנים על ביטול/התליית הרישיון/הרשאה לשאת נשק, כמותוה בנוהל הרלוונטי.

(ב) פניה והמלצה, כאמור בסעיף קטן א לעיל, ינומקו בכך שקיים חשש ממשי לשלומו של אדם אם החשוד ימשיך לשאת נשק.

5) סעיף זה לא הותר לפרסום בהתבסס על חוק חופש המידע סעיף 9(א)1.

(6) נודע לקצין הממונה כי לחשוד יש רישיון/הרשאה לשאת נשק במסגרת עבודתו בהתאם לחוק כלי הירייה, התש"ט - 1949 - יפנה לאלתר לקצין המוסמך לעניין רישוי כלי ירייה, על מנת שימליץ לפקיד הרישוי במשרד לביטחון לאומי על ביטול/התלייה, באופן מיידי, של הרישיון/הרשאה לשאת נשק, לפי העניין, ויפעל גם בהתאם לאמור בנוהל אח"ס מס' 300.24.026 הטיפול בכלי ירייה שנתפס במהלך חקירה".

(7) הודעה לגורמים הנקובים לעיל תועבר מיידית טלפונית ותלווה בהודעה בכתב. העתק ההודעה יתויק בתיק החקירה.

ז. קשר עם גורמים מטפלים בקהילה

(1) בכל תחנת משטרה יימצאו פרטים של הגורמים המטפלים בקהילה בנושא אלימות בין בני-זוג. פרטי הגורמים ימצאו ביומן התחנה, במרכז שירות לאזרח, הקצין הממונה על חקירות אלמ"ב ובמרכז שיטור קהילתי.

(2) הוגשה תלונה בגין עבירת אלימות בין בני זוג יפעל החוקר כדלקמן :

(א) נפגעי עבירה :

(1) ימסור לנפגעת העבירה, מידע אודות הגורמים המטפלים באזור מגוריה, למשל למחלקה לשירותים חברתיים או למרכז לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה מטעם המחלקה לשירותים חברתיים, וכן אודות מטרת הטיפול ועל היכולת להסתייע בגורם זה, בצירוף כתובת ומס' טלפון.

(2) יבקש את הסכמת נפגעת העבירה לדווח אודות האירוע לגורם המטפל. הסכמה לדווח תתקבל על ידי חתימה על גבי טופס מ-3250 - "הסכמת מתלונן/ת לדווח לגורם מטפל בקהילה" (נספח 6) שיצורף לתיק החקירה.

(3) דיווח לגורם מטפל בקהילה יתבצע על גבי טופס מ-3249 - "דיווח לגורם מטפל בקהילה" (נספח 7).

(4) סבר החוקר כי קיים חשש ממשי לשלומה של הנפגעת – ידווח לגורם המטפל אודות האירוע אף ללא הסכמתה.

(ב) חשודים :

(1) ימסור לחשוד מידע על הגורמים המטפלים בקהילה, ויבהיר לו, כי אם יוחלט להעמידו לדין, ניתן יהיה להעביר דיווח לבית המשפט על נכונותו ומאמציו לשינוי. יש לתעד את האמור בתיק החקירה.

(2) יקבל את הסכמת החשוד לדיווח לגורם מטפל על ידי החתמתו על גבי טופס מ-3251 - "הסכמת החשוד לדיווח לגורם מטפל בקהילה" (נספח 8) שיצורף לתיק החקירה.

ג) ילדים :

כאשר לבני הזוג או לאחד מהם ילדים קטינים, ידווח חוקר אלמ"ב/משפחה בכתב לגורם המטפל בהתאם לחוק הנוער (טיפול והשגחה) תש"ך - 1960 בכל אחד מהמקרים האלה :

(1) הילדים מתחת לגיל 14 - לעובד סוציאלי וכן לגורם המטפל.

(2) השוטר מתרשם כי קיים סיכון ישיר לילדיהם הקטינים של בני הזוג, למשל, כאשר אחד ההורים נרקומן, אלכוהוליסט ועוד, או התרשמות כללית ממצבו של הקטין.

(3) העבירה נשוא התלונה היא חבלה חמורה, או שנגרמו תוצאות חמורות, לרבות פציעה או אשפוז של אחד ההורים.

(4) היה שימוש בנשק במהלך ביצוע העבירה.

(5) נעברה עבירת מין בנוכחות הילדים.

ד) אופן הדיווח :

(1) הדיווח יעשה בכתב על גבי "טופס מ-3249 - "דיווח לגורם מטפל בקהילה" ויועבר במידי ככל שניתן מהגשת התלונה לגורם המטפל - המרכז לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה/עו"ס ברשות המקומית לטיפול באלימות בין בני זוג. העתק הדיווח ואישור שליחתו ישמר בתיק החקירה.

(2) דיווח חירום ייעשה טלפונית לגורם המטפל, ויתועד בזיכרון דברים בתיק החקירה.

(3) היחידה תוודא שהדיווח התקבל אצל הגורם אליו הועבר.

(4) בתחנות בהן קיים עו"ס משטרה/עו"ס משפחה :

- יתקיים הקשר עם משרד הרווחה והשירותים החברתיים, ככל הניתן, באמצעותם.

- יתקיים קשר בלתי אמצעי בינם לבין המתלוננת או החשוד לצורך גיוסם להמשך טיפול בקהילה.

3) קבלת דיווח מגורמים מטפלים בקהילה :

א) ניתן לפנות לגורם המטפל בקהילה להיוועץ ולקבל משוב בכל השלבים, לרבות שלבי ההחלטה על מעצר, שחרור בערובה, החלטה על המשך טיפול בחומר חקירה, העמדה לדין וכו'. המשוב יתייחס להיבטים האלה :

(1) התאמתו לטיפול, השתתפותו בטיפול ושיתוף הפעולה של החשוד בטיפול, אם נקבע כי הוא מתאים.

(2) הערכת רמת המסוכנות של החשוד, בכפוף ליכולת הגורם המטפל לבצע הערכה זו.

ההחלטה בכל מקרה היא משטרית, והמשוב אינו מהווה המלצה לגבי הטיפול המשטרתי, אלא יכול להילקח בחשבון כאחד מהשיקולים, אולם בכל מקרה נתון לשיקול דעת הממונה על החקירה.

(3) ביקש הגורם המטפל בקהילה ביוזמתו, לצורך השלמת הטיפול בחשוד, לעכב את ההחלטה על המשך הטיפול המשטרתי בחומר החקירה (גניזה או העמדה לדין), תצורף בקשה זו לחומר החקירה. ניתן לעכב המשך הטיפול בחומר החקירה באישור ק' אח"ס תחנתי, הקצין הממונה על החקירות בתחנה, או ר' יחידת התביעות, לפי העניין.

(4) הוחלט להגיש כתב אישום, יש לפנות לגורם המטפל לקבלת משוב מעודכן בהיבטים שהוזכרו בסעיף קטן (3) לעיל.

(ב) לבקשת הגורם המטפל בקהילה, ימסור לו החוקר מידע המתייחס לשלבי הטיפול המשטרתי לרבות החלטה על מעצר, שחרור ממעצר, תנאי שחרור וכד'.

(ג) התקבלה תלונת גורם מטפל בקהילה על התנהגות אלימה של חשוד כלפי בני משפחתו או כלפי הגורם המטפל, יש לפתוח בחקירה.

(4) קשר עם גורמים מטפלים במצבי חירום:

(א) הוגשה תלונה בגין אלימות, ואיש המשטרה התרשם כי הנפגעים זקוקים לקשר מידי עם גורם מטפל בקהילה בשל רמת סיכון גבוהה או מצב נפשי קשה ביותר, יפנה מיידית לגורם המטפל בקהילה. אם האירוע התקבל בשעות שאינן שעות עבודה, יש לפנות למוקד החירום הטלפוני של הרשות המקומית, על מנת להזעיק עובד סוציאלי כוון.

(ב) במצבים בהם יש להעביר נפגעות במצבי סיכון גבוה למקלט או למקום אחר, יורה ק' אח"ס תחנתי או הקצין הממונה על החקירות בתחנה, לפי העניין, כי יתלווה שוטר לגורם המטפל בקהילה לצורך הגנה על הנפגעות.

ח. קביעת מקום ניהול החקירה בעבירת אלימות בין בני זוג:

(1) נוהל זה אינו יכול להקיף את מכלול המקרים בהם ישנן עבירות חוצות תחנות/מרחבים/מחוזות, ולכן כל מקרה ייבחן לגופו תוך הפעלת שיקול דעת הנוגע בין היתר לכל אלה: לחומרת העבירה, דחיפות החקירה, נגישות הנפגע לגורמי טיפול וטובת החקירה.

(2) אם במהלך החקירה עולות עובדות המצדיקות לכאורה העברת החקירה ליחידה אחרת, והנסיבות מאפשרות זאת, ניתן להעביר את תיק החקירה פעם אחת בלבד. סטייה מכלל זה תהיה באישורו של הגורם המכריע הרלבנטי כמפורט בסעיף ט' להלן.

(3) ככלל, החקירה בעבירות שעניינן אלימות בין בני זוג תתנהל בידי יחידת המשטרה שבתחומה בוצעה העבירה העיקרית.

(4) לצד הוראות ס"ק 1 ובכפוף לשיקולים של טובת החקירה, כאשר בני הזוג מתגוררים (במשותף או בנפרד) בתחום הטריטוריאלי של יחידה אחרת ולא בתחום יחידת המשטרה בה בוצעה העבירה העיקרית, תתנהל החקירה בידי יחידת החקירה במקום מגורי החשוד.

(5) בוצעה שרשרת עבירות בתחומי מספר יחידות, ולא ניתן לפעול על פי האמור בס"ק 1 או 2 לעיל (למשל, כאשר מדובר בעבירות שהן זהות בחומרתן), תתנהל החקירה ביחידה שבתחומה בוצעו מספר העבירות הרב ביותר.

- (6) במקרה בו נעצר חשוד ויש אישור להגשת כתב אישום תוך כדי מעצרו, תתנהל החקירה בידי יחידת המשטרה שבתחומה בוצעה העבירה, לרבות הגשת כתב אישום.
- (7) יחידות שבתחומן התבצעו עבירות נלוות או חלק קטן ממסכת העבירות, יסייעו ליחידה בה מתנהלת החקירה.
- (8) במקרה של חשד לעבירת הפרת הסדרי ראייה (הפרת הוראה חוקית), תיחקר התלונה במקום בו מתנהלים אותה עת תיקים נוספים של בני הזוג, וככל שאין כאלה, אז במקום בו מתבצעת ההפרה הלכה למעשה בעדיפות למקום מגורי החשוד.
- (9) ככל שעבירה מתבצעת במקום בו מרצה החשוד עונש מאסר, תתבצע החקירה ביחידה הטריטוריאלית אשר בתחומה התגורר האסיר טרם מאסרו, למעט מקרים חריגים (מאסר עולם, נסיבות מיוחדות כגון - טובת החקירה).
- (10) יודגש כי קביעת מקום חקירת התיק אינה משליכה בהכרח על הטיפול בנפגע/ת העבירה, במסגרת היותה/ו ברשימות הנשים בסיכון של התחנה באזור מגוריה.
- ט. העברת תיק מיחידה ליחידה
- (1) סבר ק' החקירות שביחידתו נגבתה התלונה, כי יש להעביר את חומר החקירה לטיפול של יחידה אחרת, יודא את כל הדברים האלה :
- א) כי התלונה נגבתה במלואה.
- ב) נשאלו כל השאלות הרלוונטיות.
- ג) מילוי כל הטפסים, ביצוע הערכת מסוכנות, טיפול בנשק, חקירת המעורבים, חקירת עדים לאירוע הנמצאים בתחומי יחידתו וכל ראייה אחרת שניתן לאסוף בתחומי היחידה.
- ד) נמסרו לנפגע העבירה קוד וסיסמה אישיים לשם קבלת מידע באמצעות מערכת מני"ע, כמו גם דפי מידע מכוח תקנות זכויות נפגעי עבירה ומולא טופס **"טופס בקשה לקבלת מידע על ידי נפגע עבירה"** (נספח 9) בהתאם.
- (2) ייצור קשר עם ק' החקירות ביחידה שאלה מיועד לעבור התיק, יעדכן אותו בדבר העברת התיק, יודא שמוכן לקבל את התיק, קודם להעברה, ויעבירו כאמור לאחר שוידא שאין כל התנגדות לקבלת התיק.
- (3) אם יש מחלוקות בין יחידות בתוך המחוז, קצני"ע יכריע ובהעדרו יכריע רענ"ח.
- (4) במחלוקת בין מחוזות, ידווח ק' האח"ם התחנתי לקצני"ע המחוזי, אשר יבדוק את התיק ויידע את הקצני"ע הנוגע בדבר, על הכוונה להעביר חומר חקירה לתחנה הרלוונטית שבתחומו.
- (5) מחלוקת בין קצני"עים – ההכרעה בנוגע למקום הטיפול, תהיה באחריות רמ"ד נפגעי עבירה ומשפחה או קצין מטעמו. בעת העברת פרטי מחלוקת כאמור להחלטת רמ"ד נפגעי עבירה ומשפחה, יש לציין את מסי הפלא ותיאור המקרה ונסיבותיו בקצרה ומהות המחלוקת. באחריות קצני"ע לוודא כי המחלוקת התקבלה על ידי רמ"ד נפגעי עבירה או מי מטעמו.
- (6) יש לרשום מזכר על כל פעולה הנעשית לצורך העברת התיק. אם קיימת מחלוקת, הן ברמת המחוז והן בין מחוזות, לא יועבר תיק החקירה ליחידה האחרת עד לקבלת אישור קצני"ע מחוזי או רמ"ד נפגעי עבירה ומשפחה.

(7) תיקים בהם נשקפת רמת מסוכנות גבוהה מהחשוד או תיקים שבהם החשוד נמצא במעצר, יועברו בדחיפות ואף ידנית (באמצעות רץ), במידת הצורך, ליחידה שאליה מיועד התיק, לאחר ביצוע הפעולות המנויות בסעיף ט.1 לעיל.

י. סגירת תיק חקירה בעבירות אלמ"ב מעילת נסיבות העניין אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/העמדה לדין:

(1) ככלל יש לפעול על פי פקודת המטא"ר 14.01.01 "אירוע תלונה ומידע אחר על עבירה – דיווח סיווג וטיפול" על פי טבלת סמכויות הסגירה והגניזה המצויה בסוף הפקודה [ראה סעיף 14(ד)(3)(א)(3) לפקודה, וכן סעיף 14(ד)(5)(8)].

(2) להלן יפורטו השיקולים לסגירת תיק מעילת "נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה". יודגש, כי התנאים המפורטים להלן **הם תנאים מצטברים**:

(א) עבירות חטא ועוון, למעט עבירות המנויות בחלק א', תוספת ראשונה א' לחוק.

(ב) נסיבות ביצוע עבירה קלות.

(ג) לחשוד אין רישום משטרתי קודם בגין אלימות בחמש השנים האחרונות.

(ד) הערכת הקצין הממונה/ק' נפגעי אלימות ומשפחה כי רמת המסוכנות של החשוד אינה גבוהה.

(ה) גורם טיפול בקהילה דיווח, כי החשוד נמצא במסגרת טיפולית ומשתף פעולה (אם קיים).

(3) **סעיפים 3 ו-4 לחלק זה לא הותרו לפרסום בהתבסס על חוק חופש המידע סעיף 9(א)1.**

5. דיווח ובקרה

(1) אחת לשבועיים תיערך בקרה פיזית בכל תיקי האלמ"ב על ידי קצין החקירות/ק' המשפחה או ק' האח"ם התחנתי.

(2) קציני נפגעי עבירה מחוזיים, יערכו בקרות שוטפות על פי מתווה בקרה אחיד בהתאם לנוהל חטיבת אח"ם מס' 300.13.067 - "קציני נפגעי עבירה ומשפחה מחוזיים".

(3) אירועי אלימות חמורים במיוחד, ובכלל זה רצח, ניסיון לרצח, אונס או כל עבירה חמורה אחרת, ידווחו בהתאם לנוהל אח"ם מס' 300.13.067 "קציני נפגעי עבירה ומשפחה מחוזיים" לראש מדור נפגעי עבירה ומשפחה בחטיבת החקירות באח"ם.

6. העברת תיק לתביעה/פרקליטות

(1) בטרם העברת התיק לתביעות/פרקליטות יש להקפיד על מיצוי החקירה, לרבות צירופם של תצלומים (בצבע), תעודות רפואיות וחקירתם של העדים הרלוונטיים.

(2) אם קיימת מסוכנות גבוהה, לא הוגשה הצהרת תובע, והחשוד שוחרר, יש להעביר את התיק ידנית לתביעות/פרקליטות, ולהדגיש בכתב ובע"פ כי יש לתת עדיפות לטיפול תיק.

הנספחים לא הותרו לעיון הציבור

(בהתבסס על חוק חופש המידע סעיף 9(א1))